

УДК 330.101

Подмазко О.М.,

ст. викладач кафедри економічних теорій,

Одеський інститут фінансів

Українського державного університету

фінансів та міжнародної торгівлі

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПІДХОДІВ

В даний час для України стає особливо актуальною проблема забезпечення сталого економічного зростання, підвищення життєвого рівня населення, формування механізму, який би сприяв мінімізації внутрішніх і зовнішніх загроз для економіки країни. Вся сукупність цих проблем у їх взаємозв'язку і взаємовпливі безпосередньо пов'язана з поняттям національної економічної безпеки держави. Але до теперішнього часу в економічній науці не існує єдиного загальноприйнятого визначення категорії «економічна безпека». Без єдиного комплексного визначення даної категорії неможливо точно вибудувати державну політику щодо недопущення виникнення загроз національній економічній безпеці.

Дослідженню проблеми сутності економічної безпеки займалися як іноземні, так і вітчизняні вчені. Серед іноземних вчених слід визначити Л. Абалкіна, В. Сенчагова, А. Іларіонова та ін. Серед вітчизняних вчених дослідженню даної проблеми присвячені праці З. Варналія, О. Головченко, Я. Жаліло, В. Захарченко, В. Мунтіяна, Г. Пастернак-Таранущенко, А. Сухорукова та ін. Неодноразово відбувались спроби виявити сутність категорії «економічна безпека», проте до теперішнього часу єдине комплексне визначення даної категорії так і не було сформульоване.

Метою статті є дослідження різних підходів до визначення категорії «економічна безпека», її сутності та змісту.

Проблема національної економічної безпеки держави в Україні почала розроблятися після здобуття країною незалежності. Концептуально вона знайшла відображення в «Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України» прийнятої Верховною Радою України в 1997 році [29].

Основними законодавчими актами у сфері національної безпеки України є Конституція України, Закон України «Про основи національної безпеки України», а також інші закони та підзаконні акти.

Згідно Закону України «Про основи національної безпеки» категорія «національна безпека» визначається як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення та нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у зовнішньополітичній, внутрішньополітичній, науково-технічній, військовій, державного управління, економічній, соціальній, гуманітарній, енергетичній, екологічній, інформаційній сферах [19]. Таким чином, економічна безпека – це один з елементів національної безпеки. Але саме економічна

безпека є базисом національної безпеки, так як, саме виробництво матеріальних благ і послуг задовольняє все різноманіття існуючих потреб, визначаючи здатність суспільства протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, здатність його до розвитку. Економічна безпека пов'язана з усіма іншими елементами національної безпеки, всі вони взаємопов'язані та взаємовпливають один на одного. Очевидно, що говорити про безпеку держави неможливо без врахування економічної безпеки. В нашому дослідженні ми будемо вивчати економічну безпеку на національному рівні.

Вітчизняні та іноземні дослідники, що вивчають проблему економічної безпеки, не тільки не сформулювали єдине комплексне визначення даної категорії, але не існує і однозначного розуміння даного явища. Але як зазначав Я. Жаліло, саме повне і коректне визначення категорії «економічна безпека» має визначальне значення для коректного формування державної економічної політики [18].

Виділимо та згрупуємо основні концептуальні напрямки до визначення категорії «економічна безпека» на макрорівні.

Прихильники першого напрямку визначають економічну безпеку, як стан економічної системи держави, що забезпечує нормальний життєвий рівень населення, внутрішню стабільність і зовнішню незалежність (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення категорії «економічна безпека» (перший напрямок)

Автор	Авторський підхід
Архіпов А., Городецкий А., Михайлов Б.	здатність економіки забезпечувати ефективно задоволення суспільних потреб на національному та міжнародному рівнях [2, с.38]
Богданов І.	стан економіки країни, що по об'ємних і структурних параметрах достатньо для забезпечення існуючого статусу держави, його незалежного від зовнішнього тиску політичного та соціально-економічного розвитку; здатне підтримувати рівень легальних доходів, що забезпечує абсолютній більшості населення добробут, відповідаючий стандартам цивілізованих країн [6, с.28]
Бухвальд Є., Гловацкая Н., Лазуренко С.	здатність економіки підтримувати нормальні умови життя населення, стабільність забезпечення ресурсами народного господарства, а також послідовну реалізацію національно-державних інтересів [7, с.25]
Степаненко А., Герасимов М.	стан економіки, що забезпечує її зовнішню незалежність і внутрішню стабільність [32, с.39]

На наш погляд, дане трактування звужує розуміння даного явища, а також може привести до застою та регресу економічної системи. Ефективно функціонуюча система економічної безпеки не повинна перешкоджати ні кількісним (еволюційним), ні якісним (революційним) змінам, які об'єктивно назріли.

Прихильники другого напрямку визначають її, як стан економічної системи держави, що забезпечує здатність до самостійного, сталого розвитку (табл. 2).

Таблиця 2

Визначення категорії «економічна безпека» (другий напрямок)

Автор	Авторський підхід
Абалкін Л.	сукупність умов та факторів, які забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність та стійкість, здатність до постійного оновлення та самовдосконалення [1, с.5]
Глазьев С.	стан економіки та продуктивних сил суспільства з точки зору можливості самостійного забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку країни, підтримання необхідного рівня національної безпеки держави, а також належного рівня конкурентоздатності національної економіки в умовах глобальної конкуренції [10, с.113]
Іларіонов А.	поєднання економічних, політичних та правових умов, яке забезпечить у майбутньому стійке виробництво максимальної кількості економічних ресурсів на душу населення найбільш ефективним способом [21, с.49]

На наш погляд, дане трактування недостатньо розкриває специфіку категорії «економічна безпека» концентруючись тільки на одній стороні національної економічної безпеки, до того ж не всякий розвиток забезпечить стійкість економічній системі.

Прихильники третього напрямку визначають її як стан економічної системи держави, що забезпечує йому можливість протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам (табл. 3).

Таблиця 3

Визначення категорії «економічна безпека» (третій напрямок)

Автор	Авторський підхід
Афонцев С.	стійкості національної економічної системи до ендогенних і екзогенних шоків економічного або політичного походження, що проявляється в її здатності нейтралізувати потенційні джерела негативних шоків і мінімізувати збиток, пов'язаний з шоками, що реально відбулися [3, с.38]
Білоус В.	захищеність національних інтересів у сфері економіки від реальних та потенційних внутрішніх загроз, і в першу чергу – від прямих і опосередкованих економічних збитків [5, с.51]
Гончарова В.	стан національної економіки, за якого зберігається стійкість і здатність до несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів [11, с.18]
Городецькій А.	надійну і забезпечену всіма необхідними засобами держави захищеність національно-державних інтересів у сфері економіки від внутрішніх та зовнішніх збитків [13, с.46]

На наш погляд, дане трактування є одностороннім і концентрується тільки на одній стороні національної економічної безпеки. До того ж концентрація тільки на погрозах призведе до посилення регулювання з боку держави економічної діяльності, утворенню державних монополій, що у результаті може привести до застою в економіці та втрату її конкурентоспроможності.

Прихильники четвертого напрямку визначають її як стан економічної системи держави, який визначається як система, модель, механізм, комплекс заходів державного регулювання економікою (табл. 4).

Таблиця 4

Визначення категорії «економічна безпека» (четвертий напрям)

Автор	Авторський підхід
Єрмошенко М.	стан економічного механізму країни, який характеризується збалансованістю і стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації національних інтересів стабільний і ефективний розвиток вітчизняної економіки і соціальної сфери [16, с.29]
Захарченко В., Головченко О.	комплекс створюваних державою умов, вимог, правових норм, економічних нормативів, інструкцій і директив, що забезпечують і гарантують недопущення нанесення економіці держави непоправного збитку від внутрішніх і зовнішніх економічних загроз [20, с.59]
Мунтіян В.	загальнонаціональний комплекс заходів, спрямованих на постійний і стабільний розвиток економіки держави, який включає механізм протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам [26, с.10]
Райзберг Б., Лозовський Л., Стародубцева О.	створювані державою умови, які гарантують, що господарству країни не буде завдано значної шкоди від внутрішніх та зовнішніх економічних загроз [31, с.39]
Сухоруков А.	сукупність умов, за яких країна здатна у довгостроковому режимі задовольняти свої інтереси і потреби; генерувати інноваційні зрушення в економіці; протистояти зовнішнім загрозам та використовувати національні конкурентні переваги [34, с.11]
Тропіна В., Губенко І.	сукупність ефективних заходів щодо регулювання економічного механізму і за якого створюються умови для вільного і стабільного соціально орієнтованого розвитку країни, що передбачає задоволення життєво необхідних потреб населення та гарантування використання можливостей самореалізації кожного громадянина, забезпечується відносна автономність та стійкість економіки до впливу зовнішніх і внутрішніх негативних факторів [38, с.19]

На наш погляд, дане трактування звужує розуміння даного явища, тому що являє собою реакцію держави на негативні зміни, до того ж не враховується необхідність підвищення добробуту населення та сталого економічного розвитку.

Прихильники п'ятого напрямку визначають її як стан економічної системи держави, що забезпечує нормальний рівень добробуту населення та забезпечує сталий розвиток (табл. 5).

Таблиця 5

Визначення категорії «економічна безпека» (п'ятий напрямок)

Автор	Авторський підхід
Вечканов Г.	стан економіки, при якому забезпечується стійке економічне зростання, оптимальне задоволення суспільних потреб, раціональне управління, захист економічних інтересів на національному та міжнародному рівнях [9, с.45]
Дарнопих Г.	стан національної економіки, що забезпечує економічний суверенітет, економічне зростання, підвищення добробуту в умовах економічної залежності [15, с.142]
Мекшун П.	стан, який забезпечує здатність до розвитку, самовідтворення і підвищення конкурентоспроможності, захищає економічні інтереси суб'єктів господарювання, створює необхідні умови підвищення добробуту громадян за допомогою попередження і усунення носіїв небезпек [25, с.29]
Пастернак-Таранущенко Г.	стан держави, що забезпечує можливість створення і розвитку умов для плідного життя її населення, перспективного розвитку її економіки в майбутньому та зростання добробуту її мешканців [27, с.29]

На наш погляд, дане трактування звужує можливості аналізу, оскільки не дає можливості оперативно реагувати на виникаючі загрози.

Прихильники шостого напрямку визначають її як стан економічної системи держави, що забезпечує нормальний рівень добробуту населення і здатність протистояти загрозам (табл. 6).

Таблиця 6

Визначення категорії «економічна безпека» (шостий напрямок)

Автор	Авторський підхід
Губський Б.	можливість і готовність економіки забезпечити достатні умови життя і розвитку особи, соціально-економічну і військово-політичну стабільність суспільства і держави, протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз [14, с.99]
Методика розрахунку рівня економічної безпеки України	стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз і здатний задовольняти потреби особи, сім'ї, суспільства та держави [28]

Тарасюк Г.	стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз і здатний задовольняти потреби особи, сім'ї, суспільства та держави [36, с.192]
Ткач В.	економічні відносини з приводу досягнення такого рівня розвитку економіки, при якому здійснюється ефективне задоволення потреб і гарантований захист інтересів усіх суб'єктів економіки, навіть при несприятливих умовах внутрішнього і зовнішнього середовища [37, с.229]
Шлемко В., Бінько І.	стан національної економіки, який дає можливість зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особистості, сім'ї, суспільства, держави [39, с.8]

На наш погляд, недоліком даного трактування є відсутність здатності до розвитку, що призводить до застою і стагнації будь-якої економічної системи.

Прихильники сьомого напрямку визначають її як стан економічної системи держави, що забезпечує здатність протистояти загрозам і забезпечує сталий розвиток (табл. 7).

Таблиця 7

Визначення категорії «економічна безпека» (сьомий напрямок)

Автор	Авторський підхід
Бандурка О., Духов В., Петрова К., Черняков І.	здатність економічної системи протистояти негативному впливу об'єктивних та суб'єктивних чинників для досягнення макроекономічних цілей розвитку на рівні постіндустріальних держав [4, с.64]
Варналій З., Буркальцева Д., Саєнко О.	систему економічних відносин, яка ґрунтується на механізмі узгодження економічних інтересів суб'єктів господарської діяльності, який дає можливість вирішувати економічні конфлікти з найменшими втратами та забезпечує незалежність, стійкість, розвиток, адаптаційність та інерційність національної економіки у взаємодії із внутрішнім і зовнішнім середовищем [8, с.54]
Гордієнко Д.	стан захищеності національного господарства від зовнішніх і внутрішніх загроз, при якому воно здатне забезпечити поступальний розвиток суспільства, його економічну та соціально-політичну стабільність в умовах наявності несприятливих зовнішніх і внутрішніх факторів [12, с.8]
Закон України «Про основи національної безпеки України», Концепція економічної безпеки України	стан економіки, суспільства та інститутів державної влади, за якого забезпечується реалізація й гарантовано захист національних економічних інтересів, прогресивний соціально-економічний розвиток України, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих внутріш-

	ніх і зовнішніх процесів [19]
Пухтаєвич Г.	стан національної економіки, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до зовнішніх і внутрішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави [30, с.128]
Сенчагов В.	стан економіки та інститутів влади, при яких забезпечується гарантований захист національних інтересів, соціально орієнтований розвиток країни в цілому, достатній оборонний потенціал навіть при найнесприятливіших умовах розвитку внутрішніх та зовнішніх процесів [40, с.72]
Сухоруков А., Ладюк О.	здатність країни генерувати позитивні зрушення в національній економіці, протистояти зовнішнім загрозам і гідно презентувати себе на зовнішньому ринку [35, с.14]

На наш погляд, дане трактування не враховує необхідність у зростанні добробуту громадян, що є головною функцією держави, а відсутність безпеки зовнішньої незалежності може привести в підсумку до зникнення держави як такої.

Прихильники восьмого напрямку визначають її як стан економічної системи держави, що забезпечує нормальний рівень добробуту населення, здатність протистояти загрозам і забезпечує сталий розвиток (табл. 8).

Таблиця 8

Визначення категорії «економічна безпека» (восьмий напрямок)

Автор	Авторський підхід
Жаліло Я.	характеризує здатність національної економіки до розширеного відтворення для задоволення на визначеному рівні потреб і власного населення, і держави, протистояння дестабілізуючій дії чинників, що створюють загрозу стійкому збалансованому розвитку країни; забезпечення кредитоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання [17, с.77]
Іполітов К.	охоплює захищеність усієї системи економічних відносин, які визначають прогресивний розвиток економічного потенціалу і забезпечують підвищення рівня добробуту всіх членів суспільства, його окремих соціальних груп, захищеність від небезпек та загроз, джерелом яких є внутрішні та зовнішні протиріччя [22, с.30]
Малюта Л., Погайдак О.	стан національної економіки, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність до розширеного само відтворення та спроможний задовольняти потреби особи, сім'ї, окремих членів суспільства та держави загалом [23, с.98]

Мартин О.	стан захищеності та рівень розвитку економіки країни повинно передбачати можливість забезпечувати економічний суверенітет: стійкість до дії несприятливих зовнішніх і внутрішніх чинників; економічне зростання; підвищення добробуту та якості життя; наявність ефективних механізмів протидії та системи виявлення, попередження і знешкодження зовнішніх і внутрішніх загроз, причин їх виникнення; забезпечення високої конкурентоспроможності національної економіки [24, с.70]
Степаненко А.	здатність національної економіки до розширеного відтворення, метою якого є задоволення потреб населення, протистояння дестабілізуючій дії чинників, що створюють загрозу нормальному розвитку країни, і гарантування високих конкурентних позицій національної економіки у світовій системі господарювання [33, с.79]

Спроби комплексного визначення категорії «економічна безпека», які, однак, до теперішнього часу, не привели до формування єдиного комплексного визначення даної категорії.

Узагальнюючи вищерозглянуті підходи, можна визначити категорію «економічна безпека» як стан економіки країни, який забезпечує нормальний рівень добробуту населення, незалежність національної економіки, її стабільність, захист від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, і забезпечує постійний та сталий розвиток.

Таким чином, запропоновано комплексне визначення категорії «економічна безпека», яка об'єднує основні підходи до визначення даного явища, що дозволить чітко визначити його межі, що надалі дозволить розробляти більш ефективну державну економічну політику.

Література

1. Абалкин Л. И. Экономическая безопасность России: угрозы и их отражение / Л. И. Абалкин // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С.4–13.
2. Архипов А. Экономическая безопасность: оценки, проблемы, способы обеспечения / А. Архипов, А. Городецкий, Б. Михайлов // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С.36–44.
3. Афонцев С.А. Дискуссионные проблемы концепции национальной экономической безопасности / С.А. Афонцев // Россия XXI. – 2001. – № 2. – С.38–48.
4. Бандурка О. М. Основи економічної безпеки: [підручник] / О. М. Бандурка., В. Є. Духов, К. Я. Петрова, І. М. Черняков. Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 236 с.
5. Білоус В. Т. Координація боротьби з економічною злочинністю: монографія / В. Т. Білоус.– Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2002. – 449 с.
6. Богданов И. Я. Экономическая безопасность России: теория и практика / И. Я. Богданов. – М.: ИСПИ РАН, 2001. – 524 с.
7. Бухвальд Е. Макроаспекты экономической безопасности: факторы, критерии и показатели / Е. Бухвальд, Н. Гловацкая, С.Лазуренко // Вопросы экономики. – 1994. – №12. – С.25–35.

8. Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
9. Вечканов Г. С. Экономическая безопасность России: теория и практика / Г. С. Вечканов. – СПб.: Питер, 2007. – 384 с.
10. Глазьев С. Ю. Безопасность экономическая / С. Ю. Глазьев // Политическая энциклопедия. – М.: Мысль, 1999. – Т. 1. – 189 с.
11. Гончарова В. О. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку держави / В. О. Гончарова. – Х.: ХНУ, 2001. – 195 с.
12. Гордиенко Д. В. Основы экономической безопасности государства: курс лекций / Д. В. Гордиенко. – М.: Финансы и статистика, Инфра-М, 2009. – 224 с.
13. Городецкий А. Вопросы безопасности экономики России / А. Городецкий // Экономист. – 1995. – № 10. – С. 44–50.
14. Губський Б. В. Економічна безпека України: методологія виміру, стан і стратегія забезпечення: монографія / Б. В. Губський. – К.: ДП «Укрархбудінфор», 2001. – 122 с.
15. Дарнопих Г. Сучасні проблеми економічної безпеки України / Г. Дарнопих // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 1. – С. 142–150.
16. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М. М. Єрмошенко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 309 с.
17. Жаліло Я. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: монографія / Я. Жаліло. – К.: НІСД, 2003. – 368 с.
18. Жаліло Я. Стратегія забезпечення економічної безпеки України. Пріоритети та проблеми імплементації // Стратегія нац. безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. – К.: Сатсанга, 2001. – 224 с.
19. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 №964-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 39. – С. 351. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
20. Захарченко В. И. Теневые экономические отношения и экономическая безопасность / В. И. Захарченко, Е. Н. Головченко // Культура народов Причерноморья. – 2011. – № 197, т. 1 – С. 58–63.
21. Илларионов А. И. Критерии экономической безопасности / А. Илларионов // Вопросы экономики. – 1998. – № 10. – С. 35–59.
22. Ипполитов К. Х. Экономическая безопасность: стратегия возрождения России / К. Х. Ипполитов. – М.: РСПБ, 1996. – 263 с.
23. Малюта Л. Я. Особливості організації та забезпечення економічної безпеки підприємства й підприємництва в умовах суспільних трансформацій / Л. Я. Малюта, О. Б. Погайдак // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2012. – № 1, Т. 3. – С. 97–102.
24. Мартин О. М. Економічна безпека як складова національної безпеки / О. М. Мартин // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – 2013. – Вип. 22. – С. 68–74.
25. Мекшун П. В. Еволюція наукових підходів до визначення суті економічної безпеки національної економіки та необхідності її державного забезпечення / П. В. Мекшун // Економічний форум. – 2013. – Вип. 3. – С. 24–29.
26. Мунтіян В. І. Економічна безпека України: монографія / В. І. Мунтіян. – К.: КВІЦ, 1999. – 462 с.
27. Пастернак-Таранушенко Г. А. Економічна безпека держави. Методологія забезпечення: Монографія. – К.: Київський економічний інститут менеджменту, 2003. – 320 с.
28. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ № 60 від 02.03.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uazakon.com/documents/date_6s/pg_gewqwi/index.htm

29. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України» // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 10. – ст. 85. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3/97-вр>
30. Пухтаєвич Г. О. Аналіз національної економіки: навчальний посібник / Г. О. Пухтаєвич. – К.: КНЕУ, 2005. – 254 с.
31. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь. – 2-е изд., испр. / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – М.: Инфра-М, 2006. – 479 с.
32. Степаненко А. Оцінка економічної безпеки України та її регіонів / А. Степаненко, М. Герасимов // Регіон. економіка. – 2002. – № 2. – С.39–54.
33. Степаненко А. В. Глобалізація, конкурентоспроможність й економічна безпека: проблеми взаємодії та взаємозв'язку / А. В. Степаненко // Продуктивні сили України. – 2007. – № 1. – С.71–83.
34. Сухоруков А. І. Проблеми фінансової безпеки України: монографія / А. І. Сухоруков. – К.: НІПМБ, 2005. – 140 с.
35. Сухоруков А. І. Фінансова безпека держави. / А. І. Сухоруков, О. Д. Ладюк – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
36. Тарасюк Г.М. Економічна безпека як критерій ефективності економічної стратегії держави / Г.М. Тарасюк // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2010. – № 4(54). – С.192–193.
37. Ткач В. О. Економічна безпека в умовах ринкових трансформацій / О. В. Ткач // Європейський вектор економічного розвитку. – 2011. – № 1. – С.228–234.
38. Тропіна В. Б. Економічна безпека: теоретичні аспекти дослідження / В. Б. Тропіна, І. В. Губенко // Науковий вісник ЧДІЕУ – 2011. – № 2. – С.16–22.
39. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. – К.: НІСД, 1997. – 144 с.
40. Экономическая безопасность России: Общий курс: учебник / Под ред. В. К. Сенчагова. 2-е изд. – М.: Дело, 2005. – 896 с.

Анотація

Подмазко О.М. Національна економічна безпека: аналіз основних підходів. – Стаття.

У статті досліджується одне з основоположних теоретичних питань економічної безпеки – визначення категорії «економічна безпека». Розглянуто та узагальнено існуючі науково-теоретичні підходи до визначення категорії «економічна безпека», виділено їх недоліки. Дається комплексне визначення категорії «економічна безпека».

Ключові слова: безпека, економічна безпека, національна економічна безпека.

Аннотация

Подмазко А.М. Национальная экономическая безопасность: анализ основных подходов. – Статья.

В статье исследуется один из основополагающих теоретических вопросов экономической безопасности – определение категории «экономическая безопасность». Рассмотрены и обобщены существующие научно-теоретические подходы к определению категории «экономическая безопасность», выделены их недостатки. Дается комплексное определение категории «экономическая безопасность».

Ключевые слова: безопасность, экономическая безопасность, национальная экономическая безопасность.

Summary

Podmazko O.M. National economic security: analysis of the major approaches. – Article.

This article examines one of the fundamental theoretical issues of economic security – definition of the category of "economic security". Reviewed and summarized existing scientific and theoretical approaches to the definition of the category of "economic security" highlighted their shortcomings. Provides a comprehensive definition of the category of "economic security".

Key words: security, economic security, national economic security.